

Gəncə Dövlət Univers



**BAKALAVRIAT TƏHSİL  
SƏVIYYƏSİNİN  
050404 – DÖVLƏT VƏ  
BƏLƏDİYYƏ İDARƏETMƏSİ  
TƏHSİL PROQRAMI VƏ  
FƏNLƏR ÜZRƏ  
TƏLİM NƏTİCƏLƏRİ**

**GƏNCƏ-2024**

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI**  
**ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ**  
**GƏNCƏ DÖVLƏT UNİVERSİTETİ**

**BAKALAVRİAT TƏHSİL SƏVİYYƏSİNİN**  
**050404 – DÖVLƏT VƏ BƏLƏDİYYƏ**  
**İDARƏETMƏSİ**  
**İXTİSASI ÜÇÜN**

**TƏHSİL PROQRAMI VƏ**  
**FƏNLƏR ÜZRƏ**  
**TƏLİM NƏTİCƏLƏRİ**

*Gəncə Dövlət Universitetinin*  
*"İdarəetmə" kafedrasının 25.01.2024- cü*  
*il tarixli iclasında müzakirə edilərək*  
*bəyənilmiş və qəbul edilmişdir.*

**GƏNCƏ - 2024**

**Tərtib etdi:**

**Afəddin Vahid oğlu Həmidov**

Gəncə Dövlət Universitetinin

“İdarəetmə” kafedrasının müdiri, dosent,

iqtisad üzrə fəlsəfə doktoru

**Şəlalə Knyaz qızı Həsənova**

Gəncə Dövlət Universitetinin

“İdarəetmə” kafedrasının baş müəllimi

## GİRİŞ

Təlim nəticələri anlayışı tələbəyə yönəlmiş ali təhsil sisteminin başlıca konseptual əsasını formalaşdırır. Təlim nəticələri təhsil prosesini tamamladıqdan sonra tələbənin nəyi bilməli, anlamalı və ya nümayiş etdirə bilməli olduğuna dair ifadələrdir.

Gözlənilən təlim nəticələri hər kurs və proqram üzrə tədris başlamazdan əvvəl yazılmalı və tədris prosesi zamanı professor-müəllim heyətinin üzvü və tələbə arasında dialoq vasitəsilə inkişaf etdirilməlidir.

Təlim nəticələrindən istifadə kvalifikasiyaların qiymətləndirilməsində iştirak edən müəssisələrə, işəgötürənlərə və digərlərinə kvalifikasiyaları daha aydın anlamağa yardım etmək üçün kvalifikasiyaların təsvirində istifadə edilən ortaqlardır.

Proqram və fənlərin təsvirində təlim nəticələrindən istifadə proqramın, yaxud modulun sonunda tələbələrə nə gözlənildiyini onlara daha aydın şəkildə çatdırır. Təlim nəticələrinin üstünlüklərindən biri ondan ibarətdir ki, tələbələrə nəyə nail olmaq tələb olunduğu və nailiyyətlərini necə nümayiş etdirmək lazım olduğu aydın surətdə göstərilir.

Metodik tövsiyədə **050404 - "Dövlət və bələdiyyə idrətməsi"** ixtisası üçün təhsil proqramı üzrə təlim nəticələri, fənlər üzrə təlim nəticələri, eləcə də tədris olunan fənlərin və təhsil proqramının təlim nəticələrinin matrisi verilmişdir.

Təlim nəticələrinin kvalifikasiyaların qiymətləndirilməsində iştirak edən maraqlı tərəflərə daha aydın və anlaşılıqlı olması üçün mütəmadi olaraq ayrı-ayrı fənlərin təlim nəticələri kafedrada yaradılmış komissiya tərəfindən ekspertiza edilir.

## **MƏZUNUN KOMPETENSİYALARI**

**Təhsil proqramının sonunda məzun aşağıdakı ümumi kompetensiyalara yiyələnməlidir:**

- İxtisası üzrə Azərbaycan dilində şifahi və yazılı kommunikasiya bacarıqlarına;
- İxtisası üzrə an azı bir xarici dildə kommunikasiya bacarıqlarına;
- Azərbaycan dövlətçiliyinin tarixi, hüquqi, siyasi, madani, ideoloji əsasları və müasir dünyadakı yeri və roluna dair sistemli və hərtərəfli biliklərə, milli dövlətimizin perspektiv inkişafını proqnozlaşdırma qabiliyyətlərinə;
- Milli dövlətimizin qarşılaşdığı təhdidləri və çağırışları müəyyən etmə bacarıqlarına;
- İş yerində informasiya texnologiyalarından istifadə etmək qabiliyyətinə;
- Komandada iş, problemin həllinə ortaq yanaşmaya nail olmaq qabiliyyətinə;
- Məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçə bilmək qabiliyyətinə;
- Peşəkar məqsədlər üçün müvafiq məlumatı təhlil etmə, ümumiləşdirmək və tədbiq etmək bacarıqları;
- Peşəkar fəaliyyətini planlaşdırmaq və təşkil etmək, gələcək təhsilini mövcud bacarıqlarını təkmilləşdirmək, vaxtı idarə idarə etmək və tapşırıqları vaxtında tamamlamaq qabiliyyətinə;
- Fəailiyətində sosial və ekoloji məsuliyyətə eləcə də vətəndaş şüuru etik yanaşmaya həmçinin keyfiyyətə üstünlük vermə bacarığına;
- Bilik və bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə vəziyyəti və özünü yenidən qiymətləndirmək və özünütənqid bacarığına;
- Mürəkkəb sistemləri təhlil etmək, əlaqələri aşkarlayıb dərk etmək, müxtəlif sahələrdə və fərqli səviyələrdə sistemlər

arasında əlaqə prinsiplərini dərk etmə, qeyri -müəyyən şəraitdə fəaliyyət göstərmək (sistemli düşüncə kompetensiyası)

- Gələcəyin (mümkün, ehtimal edilən və arzu olunan) fərqli variantlarını dərk etmək və qiymətləndirmək qabiliyyəti, gələcək haqqında aydın fikir formalaşdırmaq, fəaliyyətin mümkün nəticələrini qiymətləndirmək, risk və baş verən dəyişiklikləri nəzərə almaq (proqnostik kompetensiya)

- Yerli və daha yüksək səviyyələrdə davamlılığın təmini və yüksəldilməsinə yönəldilmiş novator qərarların kollektiv işlənməsi və gerçəkləşdirilməsi bacarığı (strateji baxış kompetensiyası).

- Fərqli baxış və yanaşmaların dərk edilməsi və kompleks təhlili, geniş inteqrasiya və dünyada aratan müxtəlifliyin fərqli prespektivlərinin ümumiləşdirilməsi (multikultural yanaşma və açıqlıq )

- Sahələrarası yanaşmaların formalaşdırılması və qərarların qəbulu bacarığı (sahələrarası kommunikasiya).

### **Təhsil proqramının sonunda məzunlar aşağıdakı peşə kompetensiyalarına yiyələnmişdir:**

- Dövlət idarəçiliyinin inkişaf mərhələləri və bu istiqamətdəki düşüncə məktəblərini bilmək; dövlət idarəetməsinin təşkili prinsiplərinin və innovativ texnologiyalarını bilmək; dövlət xidməti təşkilatlarının xüsusiyyətlərini, səmərəliliyinin yüksəldilməsinə yollarını bilmək; dövlət təşkilatlarında fəaliyyətin planlaşdırılması metodlarını, məqsədlərin müəyyənlişməsi prinsiplərini , xidmətdə nəticəyönümlüliyünün qiymətləndirilməsini bacaramaq.

- İqtisadi nəzəriyyənin əsaslarını, müəssisə və fərd səviyyəsindəki davranışları əsas social-iqtisadi göstəriciləri, problemləri və prosesləri bilmək;

- Fərqli rəqabət sistemlərindəki bazarların xüsusiyyətlərini, müxtəlif bazar tiplərində firmaların fəaliyyət mexanizmini, qarşılıqlı əlaqələrin fərqli sənarilərini bilmək;
  - Makroiqtisadi terminologiyayı tam şəkildə mənimsəmək, açıq iqtisadiyyatı təhlil edə bilmək və nəzəri modellərdən istifadə etməklə təkliflər irəli sürməyi bacarmaq;
- Riyazi üsullar, kəmiyyət və hesablama metodları üzrə bacarıqlara malik olmaq və bu üsul və metodlardan istifadə etməklə optimal qərarlar verməyi bilmək;
  - İşində ümumi porifilli və ixtisaslaşdırılmış proqram təminatından (Excel, Word, Power Point, Photoshop və ya analitik proqramlardan hər hansı biri ilə (SPSS, Stata, Python kimi proqramlarla) işləmək, sadə analizləri etməyi bacarmaq;
  - İqtisadi məlumatların təhlili və sistemləşdirməsi üçün statistik biliklərə sahib olmaq, kəmiyyət və keyfiyyət məlumatlarını toplamaq, təhlil etmək və proqnozlaşdırmanı bacarmaq;
  - İqtisadi məlumatların təhlili və sistemləşdirilməsi üçün statistik biliklərə sahib olmaq kəmiyyət və keyfiyyət məlumatlarını toplamaq, təhlil etmək və proqnozlaşdırmanı bacarmaq.
- Milli iqtisadiyyatın makroiqtisadi mənzərəsini sosial iqtisadi göstəricilərin dinamikasını, iqtisadi siyasətin əsas kontrullarını bilmək. sektorial təhlil aparmağı bacarmaq;
- İdarəetmənin əsas anlayışlarını və nəzəriyyələrini əhatə edərək möhkəm tələb yaratmaq, idarəetməni formalaşdırmaq, yenidən şəkilləndirən faktorları və idarəetmə prinsiplərini, yenilənmiş idarəetmə bacarıqlarını, təşkilati mədəniyyət göstəricilərini bilmək, idarəetmədəki mövcud problemləri qavrama və təhlil yollarını təklif etmək ilə bağlı biliklərə sahib olmaq;

- Vaxtın effektiv idarə edilməsini, stress menecmentini, kreativ, tənqidi və analitik düşüncə formalarını bilməli, problem həll etmə və qərar vermə texnikalarına natiqlik bacarıqlarına sahib olmalı, eləcə də komanda işinin qurulmasına bilməli, liderlik prinsiplərini anlamalıdır;
- Başqalarından öyrənmək, digərlərinin tələbatlarını, fikirlərini və hərəkətlərini anlamaq (empatiya), qrupda yaranan konfliktləri həll etmək, problemlərin həllinə yönəlik kollektiv və çoxtərəfli əməkdaşlıqda iştirak;
- Bələdiyyə idarəçiliyinin təşkil prinsiplərini, bələdiyyə xidməti təşkilatların xüsusiyyətlərini bilmək bələdiyyə xidmətində səmərəliliyini artırılması imkanlarını bilmək. Yerli özünü idarətmə orqanlarında fəaliyyətin planlaşdırılması metodlarını bilmək və funksional təhliləri aparmağı bacarmaq, gələcəkdə bərqərar olacaq IV sənaye inqilabının qeyri-müəyyənliklərini bilmək və bələdiyyənin missiyasını, niyyətini, məqsəd və strategiyasını müəyyən etməyi yiyələnməkdir;
- İnkişaf anlayışı və ölkə, əraziləri hazırkı və gələcək inkişafını qiymətləndirilməsini bilmək: inşanın potensialını formalaşması siyasətini bilməli, biliyə əsaslanan inkişafın və texnoloji nailiyyətlərin qiymətləndirilməsi bacarığına yiyələnməli; insan inkişaf və ekoloji sivilizasiya naminə iqtisadi, social və təbii ətraf mühitin idarəedilməsi bacarıqlarına yiyələnməli; Davamlı insan inkişafının qiymətləndirən əmsalları və göstəricilərin hesablanması bilmək.
- Dövlət və bələdiyyə qulluğu anlayışı, onun vəzifələri və prinsiplərini bilmək; Dövlət qulluğunun idarəetmə orqanlarının və onların təsnifatını mənimsəmək; dövlət qulluğu vəzifəsi və dövlət orqanlarında vəzifələrin təsnifatı, dövlət qulluğunun qanunvericilik bazasını bilmək; dövlət idarəçiliyində və dövlət qulluğunda etikəni və davranışları bilmək; dövlət qulluğu siteminin inkişafı məqsədilə institusional quruculuq, kadr siyasəti, dövlət qulluqçularının rotasiyası onların peşəkarlığını və



fəaliyyətinin səmərəliliyinin artırılması, dövlət qulluğunda səriştə (kompetensiya) və mütərrəqi motivasiya (həvəsləndirmə) tətbiqi bacarıqlarına yiyələnmək.

- İnsan resurslarından səmərəli istifadə etməyə və kollektivdə əlverişli sosial-psixoloji mühit yaratmağa yiyələnməli; Kariyera barədə ilkin anlayışları, kariyera inkişaf fəaliyyətlərini, iş müsahibəsinə hazırlıq prosedurlarını və müsahibə texnikalarını bilməli, kariyera yol xəritəsinin tərtib olunmasını və texnikalarını, iradə, motivasiya və pozitiv düşüncə, işgüzar etika, iş axtarma strategiyaları, eləcədə iş üçün müraciət qaydalarını, peşəkar CV, xülasə istək və tövsiyə məktublarını hazırlanmasını bacarmalıdır.

- Yerli və daha yüksək səviyyələrdə inkişafın təmini yüksəldilməsinə yönəldilmiş navataor qərarların kollektiv işlənməsi və gərçəkləşdirilməsi bacarığı.

**Əlavə 1**  
**050404 – DÖVLƏT VƏ BƏLƏDİYYƏ İDARƏETMƏSİ**  
**İXTİSASI**  
**TƏHSİL PROQRAMI VƏ FƏNLƏR ÜZRƏ**  
**TƏLİM NƏTİCƏLƏRİ**

**TƏHSİL PROQRAMININ TƏLİM NƏTİCƏLƏRİ (PTN)**

**PTN 1.** Dövlət və bələdiyyə təşkilatının missiyası, niyyəti məqsədi və strategiyasının müəyyən edilməsinə, dövlət təşkilatlarında və bələdiyyələrdə fəaliyyətin planlaşdırılması metodlarının mənimsəməsinə və dövlət idarəetmə, yerli özünüidarəetmə orqanlarının bütün səviyyələri üzrə horizontal və funksional təhlil aparmağına

**PTN 2.** Dövlət və bələdiyyə idarəetməsinin təşkilinin prinsiplərinin dövlət və bələdiyyə xidməti xüsusiyyətləri, funksionallıq baxımından səmərəliliyinin yüksəldilməsi imkanlarını və bu xidmətin nəticəyönümlülüyünün qiymətləndirilməsi

**PTN 3.** Dövlət və biznes səviyyəsində iş güzar təşkilatları idarəetməyi, işgüzar təşkilatın strategiyalarının müəyyən etməyə və məqsədlərinə çatmaq üçün istifadə olunan metodları

**PTN 4.** Dövlət maliyyəsinin səmərəli idarəetmə metodları büdcənin təşkili, formalaşması və icrası prosesinin əsas anlayışları və prinsipləri.

**PTN 5.** Dövlət bələdiyyə sektorunda idarəçilərin qarşısına qoyulan tələbləri və heyyyətin motivasiyası, adaptasiyası və karyera pillələri üzrə inkişafı.

**PTN 6.** Müasir dövr qeyri-müəyyənlikləri müəyyən etməyə, idarəçilik keyfiyyətlərinə təşkilatçılıq bacarıqlarına , iearxiyalı və qarşılıqlı əlaqə prinsiplərinə , obyektiv kollegiyallıq qərarlarının işlənilib hazırlanmasına.

# FƏNLƏR ÜZRƏ TƏLİM NƏTİCƏLƏRİ (FTN)

## Ümumi fənlər

### ÜF-B02 Azərbaycan tarixi

FTN 1. Azərbaycan dövlətçilik ənənələrinin keçmişi və bu günü haqqında zəruri biliyi, faktları cəmiyyətin müasir vəziyyətinə uyğun təsvir edir.

FTN 2. Dövrün xüsisyyətləri baxımından Azərbaycanın dövlətçilik ənənələrinin tarixi, yaranması, formalaşması və inkişafı dinamikasını, onlar arasında səbəb və nəticə əlaqələrini izah edir.

FTN 3. Müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin formalaşmasına təsir edən siyasi, ideoloji, iqtisadi və mədəni amillərin rolunu fəal vətəndaşlıq mövqeyi baxımından nümayiş etdirir.

FTN 4. Azərbaycan tarixi fənnindən əldə etdiyi bilikləri elmi-pedaqoji və metodiki təhlillərdə və təcrübədə yaradıcılıqla tətbiq edir.

FTN 5. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətçiliyinin yeri və rolu haqqında sistemli təhlillər, fərziyyə və mülahizələr irəli sürür.

FTN 6. Təlim strategiyalarından, qiymətləndirmə mexanizmlərindən, müasir təlim texnologiyalarından istifadə bacarıqlarını yeni pedaqoji təfəkkürə, öyrənmə və tədris etmə vərdişlərinə uyğun tətbiq edir.

### ÜF-B03 Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya 1

### ÜF-B04 Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya 2

FTN 1. Cəmiyyətin müxtəlif sahələrinə (məsələn, şəxsi və ailə məlumatları, alış-veriş, yerli coğrafiya, məşğulluq və s.) aid cümlələri və tez-tez istifadə olunan ifadələri təsvir edir;

FTN 2. Gündəlik işlərdə, məişətdə sadə ünsiyyəti təmin edən təməl cümlələrlə ünsiyyət prosesini təşkil edir;

FTN 3. Danışq zamanı müxtəlif mövzularda xarici dildə səmərəli ünsiyyət qurmaq üçün məlumatlardan istifadə edir;

FTN 4. Gündəlik və peşə həyatlarında qarşılaşa biləcəkləri fərqli kontekstlərdə şifahi şəkildə ünsiyyət qurur;

FTN 5. İşgüzar və akademik yazının xüsusiyyətlərinə uyğun olaraq, fərqli kontekstlərdə olan mətnləri sintez edir;

FTN 6. Akademik və işgüzar nitqin məzmununa və quruluşuna uyğun xarici dildə ünsiyyət əlaqələrini inkişaf etdirir.

## **ÜF-B05            Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya**

FTN 1. Azərbaycan dilində şifahi və yazılı ədəbi dil normalarına (tələffüz qaydaları, sözdən istifadə, qrammatika, üslubiyyat), həmçinin ünsiyyətin müxtəlif situasiyalarında, nitqin məqsəd və məzmununa uyğun şəkildə ünsiyyət prosesini təsvir edir;

FTN 2. Müvafiq kommunikativ vəziyyətlərdə (düzgün danışmaq və yazmaq) söz və ifadələrin üslub ənənələrini fərqləndirir;

FTN 3. Dil normalarına (fonetik, leksik, qrammatik), etik və kommunikativ normalara riayət edərək ünsiyyətin ritorik qanunlarını əməli surətdə tətbiq edir;

FTN 4. Sosial şəbəkələrdən istifadə qaydalarını, gündəlik işgüzar şəraitdə nitq etiketlərini fərləndirir;

FTN 5. Həmkarları ilə psixoloji əlaqə yaratmaqla, ünsiyyət prosesində qarşı tərəfin davranışını tənzimləmək üçün kommunikativ mədəniyyət nümayiş etdirir;

FTN 6. Öz hisslərini və başqalarının emosional təsirlərini akademik kommunikasiyada nəzakətlik, ədəblilik, mərifətlik, təvazökarlıq, xeyirxahlıq kimi mənəvi tələblərə uyğun olaraq dəyərləndirir.

## **Seçmə fənlər**

### **SF-B01            Fəlsəfə**

FTN 1. Cəmiyyətin problemlərini, dünyagörüşünü, tarixi mövqeyini, mənəvi-idrakı dəyərlərini təsvir edir.

FTN 2. Qədim və Antik cəmiyyətdə fəlsəfi düşüncənin formalaşmasını və səciyyəvi xüsusiyyətlərini şərh edir.

FTN 3. Bütün dövrlər üzrə ictimai-iqtisadi münasibətlərdə təhkimçiliyin, siyasi-hüququ və mənəvi həyatda dini ideologiyanın hökmranlığını və fəlsəfəyə, elmə, incəsənətə, əxlaqa təsirini izah edir.

FTN 4. Yeni dövr və klassik alman fəlsəfəsində yeni dövr anlayışının



iqtisadi və dövlət, cəmiyyət, mülkiyyət münasibətlərini müqayisə edir.  
**FTN 5.** Sosial, siyasi, hüquqi və iqtisadi inkişafın zəruriliyini və səbəblərini əsaslı ifadə edir.

**FTN 6.** Xalq hakimiyyətini dövlət hakimiyyətinin çoxsaxəliliyini, insan və vətəndaşların hüquq bərabərliyini, vəzifələrini, dövlətin idarə edilməsi prinsiplərini təhlil edir.

### **SF-B01            Məntiq**

**FTN 1.** Mücərrəd təfəkkürün anlayış, hökm və əqli nəticə kimi əsas formalarının məntiqi səciyyəsinə təsvir edir.

**FTN 2.** Arqumentasiya prosesini formal məntiqin əsas prinsiplərinə əsaslanaraq düzgün, yaradıcı, ümumiləşdirilmiş şəkildə izah edir.

**FTN 3.** Yazılı və şifahi arqumentləşdirilmiş mühakimələrdə formal-məntiqi qanunların əsas tələblərinə uyğun olaraq, sual və cavab məntiqində arqumentasiya mədəniyyətini nümayiş etdirir.

**FTN 4.** Deduktiv əqli nəticələr vasitəsilə arqumentləşdirilmiş mühakimələrdə mümkün situativ variantları modelləşdirən məsələləri və onlara uyğun çalışmaları həll edir.

**FTN 5.** Peşə və gündəlik həyatda hər hansı məsələ haqqında öz nöqtəyi-nəzərindən arqumentləşdirilmiş qaydada, induktiv əqlinəticələrə əsasən məntiqi nəticələr çıxarır.

**FTN 6.** Anoloji yolla əqli nəticə çıxarmağın ən müxtəlif üsullarına əsasən dünya və ölkəmizdə baş verən mürəkkəb sosial inkişaf proseslərini məntiqi düzgün əsaslandırır.

### **SF-B01            Etika**

**FTN 1.** Əsas əxlaqi anlayışlar kimi çıxış edən xeyir və şər in mahiyyətini dərk edərək, sosial həyatda üzləşdiyi situasiyaları xeyir və şər prizmasını təsvir edir.

**FTN 2.** İstər qədim və orta əsrlər tarixində, istərsə də müasir dövrdə geniş yayılmış incəsənət növlərinin mahiyyətini dərk edir.

**FTN 3.** Sosial-əxlaqi fəzilətlərin mahiyyətini, əməksevərlik, vətənpərvərlik kimi formaların cəmiyyət həyatında rolunu izah edir.

**FTN 4.** Estetikanın və bəşəriyyətin estetik zövqünün formalaşma tarixində xüsusi əhəmiyyət kəsb edən estetik konsepsiyaların

mahiyyətini və onara tənqidi münasibəti təhlil edir.

**FTN 5.** Əsas estetik kateqoriyalar kimi çıxış edən gözəllik və eybəcərlik, ülvilik və rəzillik, faciəvilik və komiklik kimi anlayışların məzmununu öyrənərək onlarda estetik tərbiyə və estetik zövq formalaşdırır.

**FTN 6.** Azadlıq, məsuliyyət, vicdan, borc, ləyaqət və qürur kimi anlayışların məzmunu çərçivəsində insan davranışını dəyərləndirir.

### **SF-B01            Multikulturalizmə giriş**

**FTN 1.** Multikulturalizmin əsas nəzəriyyəçiləri və konsepsiyalarının xüsusiyyətlərini təsvir edir.

**FTN 2.** Multikulturalizm, onun formalaşması və inkişaf mərhələləri, Qərb ölkələrində nəzəriyyəsi və təcrübəsi haqqında mülahizələrini izah edir.

**FTN 3.** Qərb ölkələrində və Azərbaycanda baş verən sosial- mədəni proseslərin mahiyyətini şərh edir.

**FTN 4.** “Mədəni müxtəliflik” problemləri ətrafında ideoloji və siyasi mübarizəni təhlil edir.

**FTN 5.** Çoxmillətli sosial-mədəni mühitdə müasir xarici təcrübədən istifadə edir.

**FTN 6.** Multikultural mühitdə münafişələrin həll üsulları və iş bacarıqlarının praktik tətbiqi mexanizmlərini əsaslandırır.

### **SF-B02            İnfomasiya texnologiyaları (ixtisas üzrə)**

**FTN 1.** Kompüter şəbəkələri, şəbəkə resursları, şəbəkə kartı haqqında olan məlumatlarla tanış olmaq.

**FTN 2.** Naqilsiz şəbəkələr, fərdi şəbəkələr, bluetooth texnologiyaları haqqında olan bilikləri mənimsəmək.

**FTN 3.** Şəbəkə proqram təminatı, şəbəkə əməliyyat sistemləri haqqında bilikləri əldə etmək.

**FTN 4.** TCP/IP ünvanları, İP ünvanlaşma ilə tanış olmaq.

**FTN 5.** HTML ilə tanışlıq. Bu dildə işləmək imkanlarını əldə etmək.

**FTN 6.** CSS-in HTML sənədə daxil edilməsi vərdişlərini əldə etmək

## **SF-B02            İnformasiyanın idarə edilməsi**

**FTN 1.** İnformasiya sisteminin əsas anlayışlarını, təsnifatını və orda gedən prosesləri təsvir edir.

**FTN 2.** İnformasiya sistemləri xidmətlərinin idarə edilməsini (funksiyalar, proseslər, ölçmələri) izah edir.

**FTN 3.** İnformasiya sistemlərinin fəaliyyəti və inkişaf etdirilməsi xərclərinin qiymətləndirilməsini tətbiq edir.

**FTN 4.** İnformasiya texnologiyaları servisləri və biznes üçün sahibolmanın icmal dəyərini anlayır.

**FTN 5.** İnformasiya texnologiyalarının inkişafı layihələrini təhlil edir.

**FTN 6.** Mürəkkəb informasiya sistemlərinin tətbiqinin standart metodikalarını tətbiq edir.

## **SF-B02            Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş**

**FTN 1.** Bazar iqtisadiyyatını səciyyəvləndirən biznes və sahibkarlığı təsvir edir.

**FTN 2.** Bazar sistemində baş verən sosial-iqtisadi prosesləri nəzəri və praktiki baxımdan izah edir.

**FTN 3.** Bazar iqtisadiyyatının əsas anlayışları olan sahibkarlığın və biznesin iqtisadi mexanizm kimi fəaliyyətlərin cəmiyyətin və hər bir insanın həyatında əhəmiyyətli rol oynamasını əsaslandırır.

**FTN 4.** Azərbaycanda sahibkarlığın və biznesin inkişafı potensiallarını təhlil edir.

**FTN 5.** Potensialları olan şəxslərin, subyektlərin sahibkarlıq və biznesə qoşulmaları imkanlarını təhlil edir.

**FTN 6.** Sahibkarlığın və biznesin strateji baxımdan inkişafı imkanlarını və gələcək dövr üçün əhəmiyyətini əsaslandırılır.

## **SF-B02            Politologiya**

**FTN 1.** Politologiyanın əsas anlayışlarını təsvir edir.

**FTN 2.** Siyasi elmin nəzəri biliklərinə əsaslanaraq cəmiyyətdə və dünyada baş verən siyasi prosesləri izah edir.

**FTN 3.** Dövlət, siyasi sistem, siyasi şüur anlayışlarını mənimsəyərək



insanın cəmiyyətdə gedən siyasi proseslərdə iştirakını, hər bir insanın bu prosesdə yeri və rolunu şərh edir.

**FTN 4.** Siyasi fikrin inkişaf mərhələlərini, Azərbaycanda siyasi fikrin inkişaf tarixi ilə bağlı əldə etdiyi məlumatlara əsasən siyasi fikrin gələcək inkişafı ilə bağlı mülahizələr təhlil edir.

**FTN 5.** Vətəndaş kimi siyasi partiya, hakimiyyət və seçkilərdə fəal iştirak edir.

**FTN 6.** Siyasi elmin əsas anlayışlarını, onların əsas mahiyyətini mənimsədiyinə görə konkret siyasi proseslərlə bağlı proqnoz verir.

### **İxtisas fənləri**

#### **İF-B01 Dövlət idarəçilik nəzəriyyəsi**

**FTN 1.** Dövlət idarəçiliyi ilə əlaqəli əsas anlayışları, prinsipləri, nəzəriyyələri, modelləri və paradıqmalan öyrənir və analiz etmək bacarığı qazanır.

**FTN 2.** Dövlət idarəçiliyi sahəsində konseptual biliklərə sahib olmaqla bu bilikləri dövlət qurumlarında tətbiq etmək bacarığına yiyələnir.

**FTN 3.** Dövlət idarəçiliyində qərarların qəbulu / həyata keçirilməsi ilə bağlı bilik və bacarıqlar qazanır.

**FTN 4.** İdarəetmədə qarşıya çıxacaq problemləri həm fərdi olaraq, həm də komanda olaraq təhlil etmək və həllərini hazırlaya bilmək bacarığı. Dövlət idarəçiliyinin səmərəliliyi göstəricilərini təhlil edə bilmək bacarığı.

**FTN 5.** Dövlət idarəçiliyində dövlət xidmətlərinin vətəndaşlara effektiv çatdırılması və I innovativ həyata keçirilməsi üçün tərəfdaşlığın inkişafı, strateji düşüncənin öncəliy i. məqsədlər ilə resursların əlaqələndirilə bilinməsi bacarığının mənimsənilməsi.

**FTN 6.** XXI əsrdə idarəetmənin qarşılaşacağı problemləri və qloballaşmanın idarəetməyə təsirlərini proqnozlaşdırma bilmək bacarığı.

#### **İF-B02 Mikroiqtisadiyyat**

**FTN 1.** Ev təsərrüfatının və firmalar tərəfindən iqtisadi qərarların necə verildiyini.

**FTN 2.** İqtisadi subyektlər tərəfindən verilən qərarların məhsulların miqdarlarına və qiymətinə, istehsal amillərinə və resursların

bölüşdürülməsinə necə təsir etməsini.

**FTN 3.** İstehlakçı davranışlarının fəaliyyətini öyrənir.

**FTN 4.** Bazarın rəqabətliyi baxımından əsas növləri olan: Təkmil rəqabətli bazar, inhisarçı rəqabətli bazar, oliqapolik bazar, inhisar bazarları haqqında ümumi məlumatlar əldə edilir.

**FTN 5.** İctimai nemətlərin iqtisadi mahiyyəti və onların ümumi rifaha təsirinin öyrənilməsi.

**FTN 6.** Bazar iqsadi ehtiyatların səmərəli bölgüsünü təmin edə bilmədikdə , bazarın iflası zamanı iqsadiyyata dövlətin müdaxiləsinin zəruriliyini və bazar fəaliyyətinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilmiş hökumətin siyasi tədbirlərinin öyrənilməsi.

### **İF-B03 Makroiqtisadiyyat**

**FTN 1.** Makroiqtisadi sabitliyi, dayanıqlı iqtisadi artımı, ehtiyatların tam istifadə olunmasını, infilyasiya və işsizlik səviyyəsinin minimumlaşdırılmasını öyrənir.

**FTN 2.** Makroiqtisadi tarazlığın məcmu tələb və məcmu təklif modeli.

**FTN 3.** Makroiqtisadi tarazlığın Keynsin gəlirlər və xərclər modeli.

**FTN 4.** Vergi-büdcə və pul kredit siyasəti.

**FTN 5.** Əmtəə və pul bazarlarında makroiqtisadi tarazlıq.

**FTN 6.** Açıq və qapalı iqtisadiyyatın makroiqtisadi təhlili.

### **İF-B04 Xətti cəbr və riyazi analiz**

**FTN 1.** Xətti cəbri tənliklər sistemi, xətti fəza, xətti çevirmə və digər xətti təbiətə malik olan riyazi obyektləri öyrənməyi.

**FTN 2.** Diferensial və inteqral hesabının köməkliyi ilə funksiya və dəyişən kəmiyyətlərin tədqiqini bilməyi.

**FTN 3.** Qeyd edilən riyazi biliklər əsasında iqtisadi və texniki məsələlərin həllində riyazi təhlil aparmaq qabiliyyəti yaratmağı.

**FTN 4.** Riyazi üsullardan istifadə etməyi və riyaziyyatdan istifadə olunacaq fənlərin tədrisi üçün nəzəri baza formalaşdırmağı.

**FTN 5.** İqtisadi məsələlərin həllində effektiv-riyazi həll üsullarını seçməyi.

**FTN 6.** Riyazi modelləşmənin əsaslarının öyrənilməsini.

### **İF-B05 Ehtimal nəzəriyyəsi və riyazi statistika**

**FTN 1.** Təsadüfi hadisələrin və proseslərin baş verməsinin riyazi qanunauyğunluqlarını müəyyən etməyi.

**FTN 2.** Məlumatların yığılmasının və müşahidələrin nəticələrinin emalının riyazi üsullarını öyrətməyi.

**FTN 3.** Öyrənilən riyazi üsullar əsasında iqtisadi və texniki məsələlərin həllində riyazi təhlil aparmaq qabiliyyətini yaratmağı.

**FTN 4.** Riyazi modelləşmənin həyata keçirilməsində effektiv riyazi həll üsullarını seçməyi.

**FTN 5.** Riyaziyyatdan istifadə olunacaq digər fənlərin tədrisi üçün nəzəri baza formalaşdırmağı.

**FTN 6.** Məntiqi və alqoritmik düşüncə tərzini formalaşdırmağı.

### **İF-B06 İnformasiya kommunikasiya texnologiyaları**

**FTN 1.** Hər bir idarəçinin səmərəli və keyfiyyətli fəaliyyəti məhz onun informasiya ilə işləmək bacarığından asılıdır. Səmərəli idarəetmə, rəqabət qabiliyyətinin artırılması və avtomatlaşdırılmış informasiya sistemlərinin yaradılması idarəetmədə informasiya texnologiyalarını zəruri etmişdir. İnformasiyaların işlənilməsinin rəqəmsal əsasları.

**FTN 2.** İdarəetmədə informasiyaların işlənilməsinin texniki vasitələrini və bu məsələlərin kompüter texnologiyalarının tətbiqi ilə həlli alqoritmlər və proqramları.

**FTN 3.** Yeni informasiya texnoloiyalarından istifadə, veb-texnologiya və obyektlərin yaradılması dillərini və müasir informasiya texnologiyaları mühitində işləməyi.

**FTN 4.** Xidmətlərin kompüter şəbəkələri mühitində axtarışı, emalı, paylanması üsul və I vasitələrini, sosial-iqtisadi obyektlərin və proseslərin data-bazalarının yaradılması (Data Mining) üsul və vasitələrinin öyrənilməsi.

**FTN 5.** Təhlillərin aparılmasında müasir elektron texnologiyalardan istifadəni bacarmaq.

**FTN 6.** Obyekt üçün dünyada mövcud olan texniki proqram vasitələrinin optimal təşkili və I quruluşunun seçilməsini bacarmaq.

## **İF-B07            Statistika**

**FTN 1.** Statistika elminin predmeti, metodu və vəzifələri. Statistik müşahidə və qruplaşdırma

Statistik cədvəllər və qrafiklər.

**FTN 2.** Statistika mütləq və nisbi kəmiyyətlər. Statistika orta kəmiyyətlər. Variasiya göstəriciləri.

**FTN 3.** Qarşılıqlı əlaqələrin statistik öyrənilməsi. Dinamika sıraları və onların təhlili. İndekslər.

**FTN 4.** Sosial-iqtisadi statistikanın ümumi məsələləri. Əhali statistikasını. Əmək bazarı statistikasını. Əhəlinin həyat səviyyəsi statistikasını.

**FTN 5.** Milli sərvət statistikasını. Milli Hesablar Statistikasını (MHS). Makro iqtisadi göstəricilərin statistikasını.

**FTN 6.** Əmtəə və xidmətlər bazarı statistikasını. Qiymət, tariflər və inflyasiya statistikasını. Maliyyə statistikasını. Xarici iqtisadi əlaqələr statistikasını.

## **İF-B08            Menecment**

**FTN 1.** "Menecment" idarəetmə münasibətlərini formalaşdıran və tənzimləyən idarəetmə prinsiplərini araşdırır və qarşılıqlı dinamikanı və münasibətləri müəyyənləşdirir. Müasir dövrün qeyri-müəyyənliklərinə, gözlənilməyən dəyişikliklərinə adekvat cavabın verilməsi menecerin təşkilatçılıq və uzaqgörüm məharətindən asılı olmaqla onun səriştəli, analitik qabiliyyətli və komunukabelli olmasını tələb edir. Dövlət və bələdiyyə sahəsində idarəetmə münasibətlərini öyrənir.

**FTN 2.** İdarəetmə münasibətlərini formalaşdıran və tənzimləyən idarəetmə prinsiplərini və dəyərlərini araşdırmağı öyrənir.

**FTN 3.** Təşkilatın məqsədlərini və ona çatma üsul və vasitələrinin seçilməsi, bu prosesdə | yaranan münaqişələrə, stresslərə, dəyişikliklərə müqavimət və onların idarəedilməsi ni öyrənir. Menecment və idarəetmə işgüzar təşkilatın məqsədlərinə çatmaq üçün istifadə olunan metodları və o cümlədən iqtisadi, inzibati və sosial-psixoloji metodları öyrənir.

**FTN 4.** Müəyyənlik və qeyri-müəyyənlik şəraitində optimal idarəetmə

qərarlarını qəbul etməyi öyrənir.

**FTN 5.** “Menecment” fənni insan resurslarını - qrupları, kollektivləri, kollektivdaxili dinamikasını, qrupun fəaliyyətinə təsir edən amilləri, kollektivdəki sosial-psixoloji mühiti işıqlandırır. Təşkilat rəhbərlərinin (liderlərin) əsas keyfiyyətləri, onların hakimiyyət mexanizmləri və rəhbərlik üslubları öyrənilir.

**FTN 6.** Menecment qaydaları, normaları, dəyərləri həmçinin bütövlükdə təşkilati mədəniyyət, menecment etikasını n tərkibində öyrənilir.

### **İF-B09 Siyasi elmin əsasları**

**FTN 1.** Klassik,siyasi fəlsəfə və müasir siyasi elmin diqqət mərkəzində olan baş'ıca siyasi problemləri müzakirə etməyi bilir.

**FTN 2.** Hakimiyyət anlayışını ona yaxın “avtoritet”, “nüfuz”, “təsir” kimi anlayışlardan fərqləndirməyirhakimiyyətin müxtəlif təzahürlərini müəyyənləşdirməyi bacarır.

**FTN 3.** Sosial-institut anlayışlarının müxtəlif təriflərini müəyyənləşdirməyi bacarır **FTN 4.** Sosial və siyasi institutların başlıca funksiyalarını dərk edir.

**FTN 5.**Müasir dövlətin əlamətlərini göstərməyi, siyasi rejimləri təsnifləndirməyi bilir.

**FTN 6.** Demokratiyanın siyasi rejim kimi xüsusiyyətlərini ayırmağı və nəzən modellərini müzakirə etməyi, siyasi dəyişiklikləri qiymətləndirməyi bacarır.

### **İF-B10 İnsan inkişafının əsasları**

**FTN 1.** İnsan inkişafını səciyyələndirən və bu istiqamətdə baş verən prosesləri təhlil etmək, onların planlaşdırılması və idarə edilməsini qiymətləndirmək, cari fəaliyyətini yüksəltmək üçün xüsusi göstərici - indikatorlardan istifadə.

**FTN 2.** İnsan inkişafının əsas göstəricilərinin ətraflı öyrənilməsi, sosial- iqtisadi artımın meyarların qiymətləndirilməsi.

**FTN 3.** Təhsil amillərinin, müasir inkişafın təhlili və əmək bazarının tələbatı nəticəsində planlaşdırılması və idarə edilməsinin qiymətləndirməsi.

**FTN 4.** Sağlamlıq insan inkişafının əsas amili kimi, ömür müddətinin

və sosial dəstəyin artırılması problemlərinin əhatəli təhlili.

**FTN 5.** İqtisadi göstəricilərin aydınlaşdırılması, gəlir bərabərsizliyinin qiymətləndirilməsi, onun dinamikasının müəyyən edilməsi, digər ölkələrlə müqayisəli təhlilin aparılması və bu əsasda bərabərsizliyin azaldılmasına yönəlməsi.

**FTN 6.** Baş verən prosesləri instrumental aspektdə qiymətləndirmək, onlara retrospektiv təhlil vermək və gələcəyə baxış etməyə cəhd etmək məsələləri.

### **İF-B11 Dövlət qulluğu**

**FTN 1.** Dövlət qulluğunun əsas anlayışları, prinsipləri, modelləri, nəzəriyyələri və paradiqmaları öyrənir və analiz etmək bacarığı qazanır.

**FTN 2.** Dövlət qulluğu sahəsində konseptual biliklərə sahib olmaqla bu bilikləri dövlət qurumlarında tətbiq etmək bacarığı.

**FTN 3.** Dövlət qulluğu üzrə qlobal çağırışlar və trendlərin mənimsənilməsi. Dövlət qulluğu sahəsində milli və beynəlxalq səviyyədə nəzəri və praktik yeniliklərin öyrənilməsi və bu sahədəki məlumatların müqayisəli şəkildə qiymətləndirilməsi və tətbiq etmə bacarığını.

**FTN 4.** Azərbaycan dövlət qulluğu sistemini, digər ölkələrin təcrübələrini, fərqli idarəetmə sahələrində çalışanların (dövlət, özəl, ictimai, yerli özünüidarəetmə) özünəməxsusluqlarını öyrənməklə yanaşı dövlət qulluğunun nəzəri biliklərinə sistemli halda yanaşma bacarığının əldə edilməsi.

**FTN 5.** Dövlət qulluğunun səmərəli idarə edilməsinin dövlət idarəçiliyinin mühüm komponenti olduğunu dərk edilməsi.

**FTN 6.** Nəzəri və tətbiqi biliklərdən istifadə edərək öz dövlət qulluğu sahəsinə aid hadisələri və | faktları elmi metod və üsullarla təhlil edə bilmək.

### **İF-B12 Bələdiyyə idarəçiliyi**

**FTN 1.** Yerli özünüidarəetmə anlayışı, mahiyyəti, məzmunu və nəzəriyyələri.

**FTN 2.** Yerli özünüidarəetmə sistemləri - Anqlo-Sakson və Fransız modelləri.

**FTN 3.** Bələdiyyələrin nizamnaməsi. Yerli özünüidarəetmənin funksiyaları. Bələdiyyələrin səlahiyyətləri. Dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanları: qarşılıqlı fəaliyyət mexanizmləri.

**FTN 4.** Yerli özünüidarəetmə reallaşma formaları: bələdiyyə seçkiləri, yerli rəy sorğusu.məhəllə komitələri, vətəndaş yığıncaqları və s. Bələdiyyə birlikləri.

**FTN 5.** Yerli özünüidarəetmənin nıaliyyə-iqtisadi əsasları: bələdiyyə büdcəsi, büdcə prosesi. Bələdiyyə ə mülkiyyəti: formalaşması və idarə olunması.

**FTN 6.** Azərbaycanda bələdiyyələrin formalaşması və inkişaf problemləri, regionların inkişafında rolu. Yerli özünüidarəetmənin beynəlxalq təcrübəsi və Azərbaycanda istifadəsi. Yerli özünü idarəetmə orqanlarının kadr təminatı.

### **İF-B13 Regional idarəetmə**

**FTN 1.** “Regional idarəetmə” fənninin predmeti, metodu və məzmunu. Regional idarəetmə nəzəriyyələri.

**FTN 2.** Ərazi və sahə idarədilməsinin təşkili. Ərazi idarəçilik formalarının təkmilləşdirilməsi təcrübəsi. Regional idarəetmə təcrübəsi.

**FTN 3.** Regional iqtisadiyyatın idarəetmə metodlar sistemi. Regionda sahibkarlığın inkişafı.

**FTN 4.** Fırni Texniki Tərəqqinin regional idarədilməsinin əsasları və regional idarədilməsi formaları.

**FTN 5.** Regional idarəetmə sisteminin təkmilləşdirilməsi. Məqsədli idarəetmə metodunun regionların idarədilməsində rolu. Məqsədli dövlət proqramları.

**FTN 6.** Regional idarəetmədə beynəlxalq təcrübə. Regional idarəetmə müasir idarəetmə texnologiyaları.

### **İF-B14 Dövlət idarəçiliyində etika**

**FTN 1.** Dövlət idarəçiliyində etik qaydaların tətbiqi üzrə praktiki biliklərə yiyələnməsi və qərar verərkən qarşılaşılan dilemmaların həlli ilə bağlı seçim bacarığı.

**FTN 2.** Dövlət idarəçiliyində etik məsələlərə dair alternativ

perspektivləri müqayisə etmə bacarığı.

**FTN 3.** Dövlət idarəçiliyində etik davranış prinsipləri bu prinsiplərə uyğun hərəkət etmə davranışının formalaşması. Dövlət qulluğu sistemində mənəvi əxlaqi meyarların rol və yerini müəyyən etmək bacarığı.

**FTN 4.** Dövlət idarəçiliyində nümunəvi davranışı nümayiş etdirmə və uyğun olmayan davranışdan çəkinmə, eləcə də ziddiyyətlərin ortaya çıxdığı məqamlarda qərar qəbul edən və tətbiq edən şəxslərin rolları barədə məlumatlılığın artması.

**FTN 5.** Dövlət orqanları və dövlət qulluqçularının fəaliyyətində səmərəliliyin və şəffaflığın artırılmasında dövlət qulluqçularından gözlənilən davranış barədə məlumatlılıq səviyyəsinin artması.

**FTN 6.** 1 ləm vəzifənin icra edilməsi ilə bağlı cəmiyyət üçün ümumi etik dəyərlər, həm də həmin vəzifə ilə əlaqədar ümumbəşəri qəbul olunmuş bəzi elik prinsip və dəyərləri nəzərə almaq bacarığı.

### **İF-B15 Davamlı və inklüziv inkişafın idarə edilməsi**

**FTN 1.** Inklüziv inkişaf müasir dövlət idarəçiliyinin başlıca prioritetlərindəndir. Bu baxımdan, tələbələrin dövlətin hərtərəfli inkişafını, dövlət idarəçiliyində innovativ texnologiyaların tətbiqinin öyrənilməsi ön plana çıxır.

**FTN 2.** Ölkənin inklüziv inkişafından və mövcud iqtisadi potensialdan səmərəli istifadə və iqtisadi-sosial proseslərinin təhlili.

**FTN 3.** Tələbələrin dünyagörüşünün artırılması, biliklərin mübadiləsinin və təhlil qabiliyyətinin artırılması

**FTN 4.** Davamlı inklüziv inkişafın monitorinqi, planlaşdırılması və idarə edilməsi sahəsində bilik bacarıqların formalaşdırılması və təkmilləşdirilməsi.

**FTN 5.** Dəqiq, humanitar və texniki ixtisaslar üzrə təhsil alan tələbələrin bilik göstəricilərinin yüksəldilməsi.

**FTN 6.** Topladığı biliklərin və bacarıqların hesabına yeni layihələrə və proqramlara qatılması və karyerada yüksəliş nəzərdə tutulur.



### **İF-B16 İnsan resurslarının idarə edilməsi**

- FTN 1.** İnsan resurslarının idarə olunması texnologiyalarının mahiyyəti və məqsədlərini dərk edir.
- FTN 2.** İnsan resurslarının idarə olunması tarixini, keçdiyi inkişaf yolu, əsas nəzəri və praktiki yanaşmaları bilir.
- FTN 3.** İnsan resurslarının idarə olunmasında fəaliyyət analizlərinin aparılması sahəsində praktik vərdişlər qazanır.
- FTN 4.** İnsan resurslarının idarə olunması mütəxəssisinin rolu və səriştələri barədə baza təsəvvürlər qazanır.
- FTN 5.** Kadrlarla işin qurulmasına dair strateji məsələləri mənimsəyir. İşçi qüvvəsinin planlaşdırılması və proqnozlaşdırılmasında istifadə olunan əsas texnikaları mənimsənir.
- FTN 6.** İnsan resurslarının idarə edilməsi texnologiyalarının müəssisənin səmərəli idarə edilməsinin mühüm komponenti olduğunu dərk edir.

### **İF-B17 Strateji idarəetmə**

- FTN 1.** Strategiyanın məktəbləri. Strateji idarəetmə və strateji planlaşma. Daxili və xarici mühitin təhlili. Strateji idarəetmə sisteminin strukturu.
- FTN 2.** Strateji marketinq və situasiyaların təhlili. Müasir strateji təhlil.
- FTN 3.** Dövlət və bələdiyyə idarəçiliyinin strateji aspektlərinin tətqiqini etmək. Qloballaşmanın strateji aspektləri.
- FTN 4.** Strategiyanın formalaşması konsepsiyası və prinsipləri
- FTN 5.** Strateji idarəetmə modelləri
- FTN 6.** Müəyyənlik və qeyri-müəyyənlik şəraitində optimal idarəetmə qərarlarını qəbul etməyi öyrənir və ən yaxşı strategiyayı seçə bilir.

### **İF-B18 Milli təhlükəsizlik**

- FTN 1.** Milli təhlükəsizliyin nəzəri əsasları.
- FTN 2.** Milli maraqlar və milli mənafeyinin qorunması ilə bağlı nəzəri konsepsiya.
- FTN 3.** Milli təhlükəsizliyin təmin olunmasının əsas vasitələri və ehtiyatları.

**FTN 4.** Milli inkişaf siyasətinin əsas prinsipləri. Vəzifələri və tələbləri

**FTN 5.** Beynəlxalq təhlükəsizlik sistemi: formalaşması, hüquqi əsasları, mahiyyəti, geosiyasi ölçüləri və tələbləri.

**FTN 6.** Azərbaycanın milli təhlükəsizlik siyasətinin əsas istiqamətləri.

### **İF-B19 Mülki müdafiə**

**FTN 1.** Sağlamlığın qorunmasında və möhkəmləndirilməsində mənəvi və iradi keyfiyyətlərin formalaşmasında mülki müdafiənin mahiyyətini dərk etməlidir.

**FTN 2.** Sülhə müharibə dövründə yaranan fəvqəladə halların növünü.

**FTN 3.** Mülki müdafiənin təşkili və onun əsas qüvvələrini, vəzifələrini bilməli.

**FTN 4.** İnsanların və avadanlıqların radioaktiv və kimyəvi çirklənməsinin zərərsizləşdirməsini bacarmalıdır.

**FTN 5.** Kütləvi qırğın silahlarından fərdi və kollektiv mühafizə tədbirlərini bilməli.

**FTN 6.** Xilasetmə və digər təxirə salınmaz işlərin görülməsini bilməli.

### **Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilən fənlər**

#### **ATM-B01 Dövlət sahibkarlığı**

**FTN 1.** Sahibkarlıq kateqoriyalarını meyarlar üzrə ayrı-ayrılıqda müqayisəli təhlil etməyi bacarmalıdır. Biznesin dövlət təzimlənməsi və infrastrukturunu, onun formalarını və istiqamətlərini müəyyənləşdirməlidir.

**FTN 2.** Sahibkarlığın təşkilati-hüquqi formalarını təhlil etməyi bacarmalıdır biznesdə daxili və xarici mühiti qiymətləndirməyi və təhlil etməyi bacarmalıdır.

**FTN 3.** Biznesdə riskləri müəyyən etməyi, riskləri minimuma endirməyi və doğru qərar qəbul etməyi bacarmalıdır. Biznesdə rəqabətin formalarını müqayisəli təhlil etməyi bacaracaq.

**FTN 4.** Biznesdə tərəfdaşlıq və əməkdaşlıq əlaqələrinin formaları və

istiqamətlərini təhlil etməyi bacarmalıdır. Biznesdə inkişaf tsikllərini müəyyən etməyi, onların minimuma endirilməsini və optimal qərarların qəbul edilməsini bacarmaq.

**FTN 5.** Sahibkarlığın inkişafı konsepsiyasını müəyyənləşdirməyi, habelə biznesdə işgüzar fəallığı sistemləşdirməyi və tətbiq etməyi bacarmalıdır, işgüzar reputasiyanı müəyyənləşdirməyi təhlil etməyi bacaracaq.

**FTN 6.** Beynəlxalq biznesi hərtərəfli şərh etməyi, investisiya layihəsini təhlil etməyi, onun maliyyəsinə təşkil etməyi, habelə müəssisənin biznes planını tərtib etməyi bacarmaq.

### **ATM-B01 Sosial və mədəni sahələrin iqtisadiyyatı və idarə edilməsi**

**FTN 1.** Sosial sahələrin maliyyələşmə imkanlarını bilmək.

**FTN 2.** Sosial sahələr üzrə dövlət siyasətinin əsaslarını bilmək.

**FTN 3.** İqtisadiyyatda dövlət sektorunun rolunu dərk etmək.

**FTN 4.** Fəaliyyətlərin müəyyənləşdirilmiş qurumlar və qaydalar çərçivəsində tənzimlənməsinin mənimsəmək.

**FTN 5.** İnkulziv sosial-iqtisadi siyasət üzrə baza biliklərinə malik olmaq.

**FTN 6.** İnstitusional yanaşmanın əhəmiyyətini dərk etmək.

### **ATM-B01 Heyyətətin idarə edilməsi**

**FTN 1.** İdarəetmənin ən başlıca məqsəd və vəzifələrinin tətbiq edilməsini öyrənir.

**FTN 2.** Müasir idarəetmə təcrübəsinin tətbiq edilməsini bacarır

**FTN 3.** Heyyətətin idarəedilməsi bacarıqlarını artır.

**FTN 4.** İşçilərin üzərində nəzarət mexanizmini öyrənir

**FTN 5.** İşgüzar mühitdə çevik və strateji qərarlar verməyi öyrənir

**FTN 6.** İşçilərin motivləşməsi onların peşə təlimlərinə cəlb edilməsini öyrənir.

## **ATM-B02 İctimaiyyətlə əlaqələr**

**FTN 1.** İctimaiyyətlə əlaqələrdə sosial məsuliyyət, tərəfdaşlarla münasibət, bu münasibətlərin subyektləri və onların rolunun tənzimlənməsidir.

**FTN 2.** Müəssisələrin imici, imicin digər anlayışlarla əlaqəsi, ümumi fəaliyyət sistemində İƏ-nin yeri və roludur.

**FTN 3.** Müəssisələrin qarşıya qoyduqları hədəflərə çata bilmələri üçün, daxili və xarici hədəf kütlə və ya məqsədli auditoriya ilə davamlı qarşılıqlı ünsiyyətin əhəmiyyətidir.

**FTN 4.** Müəssisə və ya təşkilatı ictimaiyyətə, məqsədli auditoriyaya, hədəf kütləyə tanımaq və ya təqdim etməkdir.

**FTN 5.** İctimaiyyətlə əməkdaşlığı genişləndirərək xidmətlərin daha keyfiyyətli, tez və asan göstərilməsini təmin etmək, xalqın arzu, istək, tövsiyə, irad və şikayətlərini dinləməkdir.

**FTN 6.** İctimai əlaqələrdə təqdimatın texnika və texnologiyası (təqdimatın planlaşdırılması, görmə-əşitmə vasitələrinin istifadəsi, təsirli danışma, dinlənmə, sorğulama), bədən dili, beynəlxalq səviyyəli şirkət və kampaniyalarda ictimaiyyətlə əlaqənin xüsusiyyətləridir.

## **ATM-B02 Təşkilatı davranış**

**FTN 1.** Tələbə təşkilatı davranışın əsas məqsədini və elmi əsaslarını müzakirə edə biləcək və təşkilatı dəyişiklik və inkişaf strategiyalarını hazırlamağı bacaracaqdır.

**FTN 2.** Təşkilatı mədəniyyət iş məmnuniyyəti, motivasiya və təşkilatı kimlik məsələlərini müzakirə edə biləcəkdir. İşçilərin iş yerinə qarşı bağlılıq hissini gücləndirmə addımlarını öyrənəcək, çalışanların təşkilatı vətəndaşlıq duyğusunu yüksəltmənin yollarını müzakirə edə biləcəkdir.

**FTN 3.** Təşkilat daxilində qrupların idarə olunması və qrup formalaşmasını təhlil edə biləcəkdir. Buna bağlı olaraq təşkilatlarda qruplarda işləmə üsullarını və qrup növlərini tanıyacaqdır.

**FTN 4.** Təşkilat daxilindəki qarşılıqlı problemlərini həll etmə addımlarını öyrənəcəkdir. Bununla yanaşı bəzi qarşılıqlı necə fürsətə çevirə biləcəyini biləcəkdir.

**FTN 5.** Stres, etik idarəetmə, güc və siyasət kimi mövzuları müzakirə edə biləcəkdir.

**FTN 6.** Təşkilati davranış çərçivəsində müasir müzakirə mövzuları (işdə var olmamaq, təşkilati səssizlik və s.) haqqında bilgi sahibi olacaqdır.

### **ATM-B02 Sahibkarlıq fəaliyyəti**

**FTN 1.** Sahibkarlıq kateqoriyalarını meyarlar üzrə ayrı-ayrılıqda müqayisəli təhlil etməyi bacarmalıdır. Biznesin dövlət təzirlənməsi və infrastrukturunu, onun formalarını və istiqamətlərini müəyyənləşdirməlidir.

**FTN 2.** Sahibkarlığın təşkilati-hüquqi formalarını təhlil etməyi bacarmalıdır biznesdə daxili və xarici mühiti qiymətləndirməyi və təhlil etməyi bacarmalıdır.

**FTN 3.** Sahibkarlığın inkişafı konsepsiyasını müəyyənləşdirməyi, habelə biznesdə işgüzar fəallığı sistemləşdirməyi və tətbiq etməyi bacarmalıdır, işgüzar reputasiyanı müəyyənləşdirməyi təhlil etməyi bacaracaq.

**FTN 4.** Sahibkarlıq kateqoriyalarını meyarlar üzrə ayrı-ayrılıqda müqayisəli təhlil etməyi bacarmalıdır. Biznesin dövlət təzirlənməsi və infrastrukturunu, onun formalarını və istiqamətlərini müəyyənləşdirməlidir.

**FTN 5.** Sahibkarlığın təşkilati-hüquqi formalarını təhlil etməyi bacarmalıdır biznesdə daxili və xarici mühiti qiymətləndirməyi və təhlil etməyi bacarmalıdır.

**FTN 6.** Sahibkarlığın inkişafı konsepsiyasını müəyyənləşdirməyi, habelə biznesdə işgüzar fəallığı sistemləşdirməyi və tətbiq etməyi bacarmalıdır, işgüzar reputasiyanı müəyyənləşdirməyi təhlil etməyi bacaracaq.

### **ATM-B03 Bank işi**

**FTN 1.** Bank işi ilə bağlı tədqiqatlarda bank sistemlərinin meydana gəlməsi şəraiti, onları doğuran tarix, ictimai, iqtisadi zərurət, həmçinin onların inkişaf mərhələləri və bu kimi digər vacib məsələlər öz əksini tapmışdır.

**FTN 2.** Mərkəzi bankların bank sistemi ilə qarşılıqlı münasibətini Mərkəzi Bank fəaliyyəti haqqındakı qanunla yanaşı bank fəaliyyəti haqqında qanunda tənzimləyir. Bu qanun mərkəzi banklarla münasibətdə ölkədə mövcud kredit institutlarının hüquq və vəzifələrini müəyyənləşdirir.

**FTN 3.** Kommersiya bankları haqqında məlumat, onun yaradılması qaydaları, təşkilati strukturu, kommersiya banklarının ümumi xarakteristikasını və orada həyata keçirilən əməliyyatları izah edir.

**FTN 4.** Bankın aktiv və passiv əməliyyatlarını izah edir

**FTN 5.** Kassa əməliyyatları haqqında əsas anlayışları, kassanın növlərini və kassa qovşağının qorunması üçün lazım olan bütün biliklərə yiyələnməyi izah edir.

**FTN 6.** Real vaxt rejimində banklararası, Ümumdünya banklararası ödəniş sistemi, hesablaşmaların təşkili, ödəniş tapşırığı üzrə sənədləri izah edir.

**FTN 7.** Kreditləşmənin iqtisadi əhəmiyyətini, kreditin verilmə qaydasını, növlərini, müddətini izah edir.

**FTN 8.** Banklarda hesablaşmaların təşkilini və plastik kartların növlərini, nağd və nağdsız hesablaşmaları izah edir.

**FTN 9.** Banklarda vasitəçilik əməliyyatlarını və onların iqtisadi əhəmiyyətini izah edir.

**FTN 10.** Banklarda valyuta əməliyyatlarını, banklarda likvidlik və ona nəzarət, banklarda rislər, uçot və s. əməliyyatları izah edir.

### **ATM-B03 Pul və banklar**

**FTN 1.** Pulun mahiyyətini, funksiyalarını və zəruriliyini anlamaq, pul sisteminin növlərini və pul siyasətinin əsas istiqamətlərini dərk etmək və izah edə bilmək.

**FTN 2.** Bank sisteminin mahiyyətini və strukturunu anlamaq, bankların fəaliyyətinin əsas məzmununu dərk etmək.

**FTN 3.** Müştərilərə hesablaşma-kassa xidmətlərini, banklararası hesablaşmaları, ixrac-idxal əməliyyatları üzrə hesablaşmaları həyata keçirmək bacarığı; - Müştərilərin kredit qabiliyyətini qiymətləndirmək, kreditlərin verilməsi və saxlanmasını həyata keçirmək və emal etmək, banklararası kredit bazarında əməliyyatlar aparmaq, məqsədli ehtiyatları formalaşdırmaq və tənzimləmək bacarığı.

**FTN 4.** Qiymətli kağızların növlərini tanımaq, onlarla aktiv-passiv və vasitəçi əməliyyatlar aparmaq bacarığı.

**FTN 5.** Azərbaycan Mərkəzi Bankının hesabatları ilə tanış olmaq və onları təhlil etmək bacarığı.

**FTN 6.** Kredit təşkilatlarının əmlakının, gəlirlərinin, xərclərinin və fəaliyyətinin nəticələrinin, vergilərin ödənilməsinin uçotunu aparmaq və maliyyə hesabatlarını hazırlamaq bacarığı.

### **ATM-B03 Rəqabət və riskin idarə edilməsi**

**FTN 1.** Maliyyə risklərinin idarəedilməsi sahəsində biliklərdən istifadə etmək bacarığına

**FTN 2.** Risklərin idarə olunmasının nəzəri-metodoloji əsaslarını mənimsəmək.

**FTN 3.** Risklərin idarə olunmasında beynəlxalq təcrübədən istifadə olunmasını bacarmaq.

**FTN 4.** Ümumi riskin ölçülməsi göstəriciləri funksiyalarını mənimsəmək.

**FTN 5.** Risklərin qiymətləndirilməsi metodlarının ümumi qaydalarını mənimsəmək.

**FTN 6.** Maliyyə riski və beynəlxalq maliyyə riski idarəedilməsi haqqında biliklərdən istifadə etmək bacarığına.

### **ATM-B04 Firmanın idarə edilməsi**

**FTN 1.** Firmaların təsnifatı , bazar iqtisadiyyatı şəraitində onların məqsəd və vəzifələrinin müəyyənləşdirilməsinə, onların bazar əlaqələrinin öyrənilməsinə xüsusi yer verilmişdir

**FTN 2.** İstehsalın ictimai təşkili formaları olan təmər küzləşdirmə, ixtisaslaşdırma və kooperasiyalaşdırma, kombinələşdirmənin mahiyyəti açılmış, onların səviyyəsini və səmərəliliyini xarakterizə edən göstəricilər öyrənilmişdir.

**FTN 3.** Firmanın kadrları, onun tərkibi, idarə edilmə xüsusiyyətləri, əməyin məhsuldarlığı və onun ölçülmə metodları, əməyin normalaşdırılması, əmək haqqı və onun ödənilməsinin forma və sistemləri öyrənilmişdir.

**FTN 4.** Firma məhsullarının keyfiyyəti, standartlaşdırılması və sertifikatlaşdırmanın təşkilatı-iqtisadi məsələləri şərh olunmuşdur.

**FTN 5.** Firmanın marketinq fəaliyyətinin xüsusiyyətləri, bazarın tədqiqində və seqmentləşdirilməsində, firmanın təsərrüfat-kommersiya fəaliyyətinin bazardan idarə edilməsindəki rolu və əhəmiyyəti öyrənilmişdir.

**FTN 6.** Firmanın təsərrüfat-kommersiya fəaliyyətinin iqtisadi və sosial səmərəliliyinin hesablanması metodoloji məsələlərinə lazımcına diqqət yetirilmişdir.

### **ATM-B04 Biznesin infrastrukturunu**

**FTN 1.** Biznesin nəzəri-metodoloji əsaslarını, əsas xüsusiyyətlərini, sahibkar ruhunun formalaşdırılması, yeni ideyalar yaratmağı və təşəbbüskar olmağı habelə biznes planının hazırlanması, biznesin qurulması və idarə edilməsi sahəsində işlərin təşkili bacarığı formalaşdırılır.

**FTN 2.** Biznesin təşkilatı formalarının seçilməsi metodikası, optimal təşkilatı strukturun, biznesin xüsusiyyətlərinə uyğun infrastrukturun müəyyənəşdirilməsi bacarığı və problemlə məsələlərə qeyri-standart həll yolları tapılır.

**FTN 3.** Müəssisənin daxili və xarici mühiti baxımından fəaliyyət istiqamətlərinə dair mütəxəssis məsləhətləri vermək və təşkilatı funksiyaya əlavə dəyər qatmaq, gələcəyə dair iş şəraitinə hazır olmaq və mövcud biznes mühitini təhlil etmək bacarığı formalaşdırılır.

**FTN 4.** Biznes sferasının seçilməsi və ona uyğun biznes konsepsiyasının hazırlanması metodologiyası, müasir idarəetmənin metod və növlərini öyrənmək, onun funksiyalarının effektiv icrasını



həyata keçirə bilmək bacarığı formalaşdırılır.

**FTN 5.** Biznesin əsasları, idarəetmə, istehsalın təşkili, təşkilati davranış, strateji inkişaf planı, biznesdə insan resurslarının idarə edilməsi, və maliyyə işlərinin təşkili ilə bağlı baza bilikləri formalaşdırılır.

**FTN 6.** İstehsal, istehsal prosesi, istehsal sistemləri, müasir istehsalın xüsusiyyətləri və idarə edilməsinə bələd olmaq, biznesin subyektlərinin fasiləsiz işləmələri üçün zəruri xammal- material və yarımfabrikatlar planlaşdırılmasını bacarığı formalaşdırılır.

### **ATM-B04 Biznesdə risklərin idarə edilməsi**

**FTN 1.** Müxtəlif idarəetmə risklərinin müəyyənləşdirmək və onların resurs bölgüsünə təsirlərinin müzakirə etmək

**FTN 2.** Müəssisələr, firmalar və hökumət tərəfindən verilən qərarlara optimallaşdırma üsullarına tətbiq etmək bacarığını nümayiş etdirmək.

**FTN 3.** İdarəetmə risklərinin bölüşdürmək üçün necə işlədiyini və idarəetmə nəticələrinin əsasını qoyan optimal fərdi qərar qəbul etmələrini təhlil etmək.

**FTN 4.** Qərar vermə prosesində təşviqin əhəmiyyətini təsvir etmək.

**FTN 5.** Modelləşdirmə effektivlik anlayışlarını başa düşmək və idarəetmə sisteminin qiymətləndirmək və qərarlar vermək üçün təhlildən istifadə etmək.

**FTN 6.** İnnovasiya mübadiləsinin qarşılıqlı faydalı olduğunun izah etmək və müqaisəli üstünlüyə əsaslanan ixisaslaşmanın və sosial rifahı necə artırma biləcəyini təsvir etmək

### **ATM-B05 Bələdiyyə mülkiyyətinin idarəedilməsi**

**FTN 1.** Bələdiyyə idarəetməsinin nəzəri əsaslarını, yerli özünüidarəetmənin təşkili qaydalarını və hüquqlarını, səlahiyyətlərini və funksiyalarını qiymətləndirməyi bacaracaq.

**FTN 2.** Bələdiyyələrin maliyyəsi və mülkiyyətinin strukturu və istifadə texnologiyalarını araşdırmağı bacarmaq.

**FTN 3.** Regional idarəetmədə bələdiyyələrin rolu, mahiyyəti və

funksiyalarını təhlil etməyi bacarmaq.

**FTN 4.** Yerli özünüidarəetmə orqanlarının təşkilati-idarəetmə strukturunun dünya təcrübəsində mövcud modellərini təhlil etməyi bacarmaq.

**FTN 5.** Yerli özünüidarəetmənin dövlət idarəetmə orqanları ilə qarşılıqlı münasibət modellərini təhlil etməyi bacarmaq.

**FTN 6.** Bələdiyyə idarəetməsində qanunçuluq, məsuliyyət, nəzarət, məsuliyyət və kadr təminatı məsələləri təhlil etməyi bacarmaq. "Dövlət qulluğu"

### **ATM-B05 Bələdiyyə fəaliyyətinin təşkili və idarə edilməsi**

**FTN 1.** Yerli özünüidarəetmə anlayışı, mahiyyəti, məzmunu və nəzəriyyələr

**FTN 2.** Yerli özünüidarəetmə sistemləri – Anqlo-Sakson və Fransız modelləri

**FTN 3.** Bələdiyyələrin nizamnaməsi. Yerli özünüidarəetmənin funksiyaları. Bələdiyyələrin səlahiyyətləri. Dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanları: qarşılıqlı fəaliyyəti

**FTN 4.** Yerli özünüidarəetmə reallaşma formaları: bələdiyyə seçkiləri, yerli rəy sorğusu, məhəllə komitələri, vətəndaş yığıncaqları və s. Bələdiyyə birlikləri.

**FTN 5.** Yerli özünüidarəetmənin maliyyə-iqtisadi əsasları: bələdiyyə büdcəsi, büdcə prosesi. Bələdiyyə mülkiyyəti: formalaşması və idarə olunması

**FTN 6.** Azərbaycanda bələdiyyələrin formalaşması və inkişaf problemləri, regionların inkişafında rolu. Yerli özünüidarəetmənin beynəlxalq təcrübəsi və Azərbaycanda istifadəsi. Yerli özünüidarəetmə orqanların kadr təminatı

### **ATM-B05 Yerli özünüidarəetmə hakimiyyətinin əsasları**

**FTN 1.** Yerli özünüidarəetmə anlayışı, mahiyyəti, məzmunu və nəzəriyyələr.

**FTN 2.** Yerli özünüidarəetmə sistemləri – Anqlo-Sakson və Fransız modelləri.

**FTN 3.**Bələdiyyələrin nizamnaməsi. Yerli özünüidarəetmənin funksiyaları.Bələdiyyələrin səlahiyyətləri.Dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanları: qarşılıqlı fəaliyyəti.

**FTN 4.** Yerli özünüidarəetmə reallaşma formaları: bələdiyyə seçkiləri, yerli rəy sorğusu, məhəllə komitələri, vətəndaş yığıncaqları və s. Bələdiyyə birlikləri.

**FTN 5.** Yerli özünüidarəetmənin maliyyə-iqtisadi əsasları: bələdiyyə büdcəsi, büdcə prosesi. Bələdiyyə mülkiyyəti: formalaşması və idarə olunması.

**FTN 6.** Azərbaycanda bələdiyyələrin formalaşması və inkişaf problemləri, regionların inkişafında rolu. Yerli özünüidarəetmənin beynəlxalq təcrübəsi və Azərbaycanda istifadəsi. Yerli özünüidarəetmə orqanların kadr təminatı.

### **ATM-B06 Gömrük işi**

**FTN 1.** Vahid gömrük sisteminin yaradılması, gömrük ödəncələrinin tutulması gömrük siyasətini həyata keçirəcək digər vasitələri (gömrük statistikasını və analitik işlər) haqqında təsəvvür yaratmaq.

**FTN 2.** Gömrük rəsmiləşdirilməsi və gömrük nəzarəti haqqında sənəd məlumatları təsvir etmək.

**FTN 3.** Milli bazarı xarici rəqabətin zərərli təsirindən qorunması, keyfiyyətsiz malların idxalının qarşısının alınmasını təhlil etmək.

**FTN 4.** Xarici iqtisadi fəaliyyətin tarif və qeyri tarif tənzimləmələrinin təsirlərini müzakirə etmək.

**FTN 5.** Azərbaycan Respublikasında idxal ixrac əməliyyatları üzrə gömrük rüsumlarını təsvir etmək.

**FTN 6.** Gömrük xidmətinin inkişafında kompleks proqramların əhəmiyyətini nümayiş etdirmək.

### **ATM-B06 Gömrük işinin təşkili və idarə olunması**

**FTN 1.** AR-da gömrük işinin təşkili və gömrük siyasəti sahəsində baş verən prosesləri qiymətləndirməyi bacarmalıdır.

**FTN 2.** Gömrük nəzarətinin formaları, nəzarət üçün tələb olunan sənədlər, gömrük rejimləri və gömrük rəsmiləşdirilməsinin aparılması sahəsində fəaliyyəti həyata keçirməyi bacarmalıdır.

**FTN 3.** Gömrük dəyərinin təyin edilməsi üsullarından istifadə etməyi, gömrük ödənişlərinin hesablanması və tutulması qaydalarını bacarmalıdır.

**FTN 4.** Xarici-iqtisadi fəaliyyətin gömrük-tarif və qeyri-tarif tənzimlənməsini həyata keçirməyi, valyutaya nəzarəti aparmağı bacarmalıdır.

**FTN 5.** Gömrük işində statistik və iqtisadi təhlil metodlarından istifadə etməyi, gömrük orqanlarının hüquq-mühafizə fəaliyyəti sahəsində əməliyyatlarını fərqləndirməyi bacarmalıdır.

**FTN 6.** Gömrük orqanlarında idarəetmənin əsaslarını tətbiq etməyi, gömrük sistemində idarəetmənin təşkilatı strukturlarının fəaliyyətini və idarəetmə prosesini qiymətləndirməyi bacarmalıdır.

### **ATM-B06 Gömrük - tarif tənzimlənməsi**

**FTN 1.** Gömrük rəsmiləşdirilməsi və gömrük nəzarəti haqqında sənəd məlumatları təsvir etmək.

**FTN 2.** Vahid gömrük sisteminin yaradılması, gömrük ödəncələrinin tutulması gömrük siyasətini həyata keçirəcək digər vasitələri (gömrük statistikasını və analitik işlər) haqqında təsəvvür yaratmaq.

**FTN 3.** Milli bazarı xarici rəqabətin zərərli təsirindən qorunması, keyfiyyətsiz malların idxalının qarşısının alınmasını təhlil etmək.

**FTN 4.** Xarici iqtisadi fəaliyyətin tarif və qeyri tarif tənzimləmələrinin təsirlərini müzakirə etmək.

**FTN 5.** Azərbaycan Respublikasında idxal ixrac əməliyyatları üzrə gömrük rüsumlarını təsvir etmək.

**FTN 6.** Gömrük xidmətinin inkişafında kompleks proqramların əhəmiyyətini nümayiş etdirmək.

### **ATM-B07 İdarəetmə nəzəriyyəsi**

**FTN 1.** İdarəetmə nəzəriyyəsi ilə əlaqəli əsas anlayışları, prinsipləri, nəzəriyyələri, modelləri və paradıqmaları öyrənir və analiz etmək bacarığı qazanılır.

**FTN 2.** Dövlət idarəçiliyində qərarların qəbulu həyata keçirilməsi ilə bağlı bilik və bacarıqlar qazanılır.

**FTN 3.** İdarəetmə sahəsində konseptual biliklərə sahib olmaq bu bilikləri dövlət qurumlarında tətbiq etmək bacarığına yiyələnmək.

**FTN 4.** İdarəetmədə qarşıya çıxan biləcək problemləri həm fərqli olaraq, həm də komanda olaraq təhlil etmək və həllərini hazırlaya bilmək bacarığı. Dövlət idarəçiliyinin səmərəliliyi göstəricilərini təhlil edə bilmək bacarığı.

**FTN 5.** Dövlət idarəçiliyində dövlət xidmətlərinin vətəndaşlara effektiv çatdırılması və innovativ həyata keçirilməsi üçün tərəfdaşların inkişafı, strateji düşüncənin öncəliyi, məqsədlər ilə resursların əlaqələndirilməsinə bilinəsi bacarığının mənimsənilməsi.

**FTN 6.** İdarəetmənin qarşılaşacağı problemləri və qloballaşmanın idarəetməyə təsirlərini proqnozlaşdırma bilmək bacarığı.

### **ATM-B07 Dövlət və Bələdiyyə idarəçiliyi**

**FTN 1.** Bələdiyyələrin nizamnaməsi. Yerli özünüidarəetmənin funksiyaları. Bələdiyyələrin səlahiyyətləri. Dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanları: qarşılıqlı fəaliyyəti.

**FTN 2.** Yerli özünüidarəetmə reallaşma formaları: bələdiyyə seçkiləri, yerli rəy sorğusu, məhəllə komitələri, vətəndaş yığıncaqları və s. Bələdiyyə birlikləri.

**FTN 3.** Yerli özünüidarəetmənin maliyyə-iqtisadi əsasları: bələdiyyə büdcəsi, büdcə prosesi. Bələdiyyə mülkiyyəti: formalaşması və idarə olunması.

**FTN 4.** Azərbaycanda bələdiyyələrin formalaşması və inkişaf problemləri, regionların inkişafında rolu. Yerli özünüidarəetmənin beynəlxalq təcrübəsi və Azərbaycanda istifadəsi. Yerli özünüidarəetmə orqanlarının kadr təminatı.

**FTN 5.** Dövlət idarəçiliyi ilə əlaqəli əsas anlayışları, prinsipləri, nəzəriyyələri, modelləri və paradıqmaları öyrənir və analiz etmək bacarığı qazanılır.

**FTN 6.** Dövlət idarəçiliyində qərarların qəbulu həyata keçirilməsi ilə bağlı bilik və bacarıqlar qazanılır .

**FTN 7.** Dövlət idarəçiliyi sahəsində konseptual biliklərə sahib olmaq bu bilikləri dövlət qurumlarında tətbiq etmək bacarığına yiyələnmək.

**FTN 8.** İdarəetmədə qarşıya çıxan biləcək problemləri həm fərqli olaraq, həm də komanda olaraq təhlil etmək və həllərini hazırlaya bilmək bacarığı. Dövlət idarəçiliyinin səmərəliliyi göstəricilərini təhlil edə bilmək bacarığı.

### **ATM-B07 Regional layihələrin idarə edilməsi**

**FTN 1.** Modernləşmə və effektivlik anlayışlarını başa düşmək və idarəetmə sistemini qiymətləndirmək və qərarlar vermək üçün idarəetmə təhlilindən istifadə etmək.

**FTN 2.** İnformasiya mübadiləsinin qarşılıqlı faydalı olduğunu izah etmək və müqayisəli üstünlüyə əsaslanan ixtisaslaşmanın və sosial rifahı necə artırma biləcəyini təsvir etmək.

**FTN 3.** İdarəetmə resursları bölüşdürmək üçün necə işlədiyini və İdarəetmə nəticələrinin əsasını qoyan optimal fərdi qərar qəbul etmələri təhlil etmək.

**FTN 4.** Müxtəlif idarəetmə strukturlarını müəyyənləşdirmək və onların resurs bölgüsünə təsirlərini müzakirə etmək.

**FTN 5.** İdarəetmənin üstünlüklərini və potensial çatışmazlıqlarını izah etmək, idarəetmə sistemlərinin yaxşı işləmədiyi və işləmədiyi şərtləri müzakirə etmək və idarəetmə sisteminin optimal fəaliyyət göstərmədiyi hallarda dövlət siyasətinə müdaxilənin rolunu təsvir etmək.

**FTN 6.** Qərar vermə prosesində təşviqin əhəmiyyətini təsvir etmək.

**FTN 7.** Müəsislər, firmalar və hökumət tərəfindən verilən qərarlara optimallaşdırma üsullarını tətbiq etmək bacarığını nümayiş etdirmək.

## **ATM-B08 İqtisadiyyatın tənzimlənməsi**

**FTN 1.**Dünya təsərrüfat sistemi bynəlxalq iqtisadi münasibətlər , onların əsas formalaları istehsalın beynəlmilləşməsi, onun müasir mərhələsi qloballaşma inteqrasiya prosesləri işçi qüvvəsinin miqrasiya , xarici ticarət, elm və texnika sahəsində qarşılıqlı əlaqələr haqqında fikir formalaşdırır.

**FTN 2.**Azərbaycanın dünya birliyində yeri, investisiya imkanları təhlükəsizliyin təmin edilməsi dünya iqtisadiyyatının əsas problemləri və ink. meyilləri haqqında ətraflı təsəvvürə malik milli kadrların hazırlanmasında fəal iştirak edir.

**FTN 3.**Inkişaf etmiş ölkələrin iqtisadi gücünü müəyyən edən amilləri şərh edir.

**FTN 4.**Bazar iqtisadiyyatı şəraitində dövlət sifarişinin əsas prinsipləri izah edir.

**FTN 5.**Ölkənin sosial-iqtisadi inkişaf proqramının tərkib hissələrini şərh edir.

**FTN 6.**Azərbaycan Respublikasının resurs potensialı. Ölkə əhalisinin təhsil səviyyəsi. Ölkənin intellektual potensialı haqqında bilir.

## **ATM-B08 Layihələrin idarə edilməsi**

**FTN 1.** Layihə yazmaq, onu icra etmək və qiymətləndirmək qabiliyyətinə sahib olmaq.

**FTN 2.** Layihələrin idarə edilməsi üçün lazım olan komanda işini təşkil etmək.

**FTN 3.** Layihə üçün tələb olunan mənbələri necə müəyyənləşdirməyi, resursları necə idarə etməyi və layihənin xərclərini necə idarə etməyi öyrənmək.

**FTN 4.** Layihədəki riskləri müəyyənləşdirməyi, riskləri necə idarə etməyi, onların qarşısını necə almağı və onlardan faydalanmağı bilmək.

**FTN 5.** Layihə irəlilədikcə planlaşdırılan ilə gerçəkləşdirilənin uyğunluğunun yoxlanılması və layihənin keyfiyyət tələblərinə cavab verib - vermədiyini müəyyənləşdirmək.

**FTN 6.** Layihə meneceri üçün lazım olan xüsusiyyətləri əldə etməyi bacarmalıdır.

### **ATM-B08 İstehsalın təşkili və idarə edilməsi**

**FTN 1.** Müəssisənin istehsal proqramı, onun təşkili və işlənilib hazırlanma qaydası.

**FTN 2.** İstehsalın həcm göstəriciləri

**FTN 3.** Müəssisənin əsas və köməkçi sexlərinin istehsal proqramının işlənilib hazırlanmasının xüsusiyyətləri

**FTN 4.** Operativ istehsal planlaşdırılması, onun vəzifələri **sistemləri** və operativ planlaşdırma işlərinin təşkili və təkmilləşdirilməsi istiqamətləri

**FTN 5.** Material resurslarının mahiyyəti tərkibi və təyinatı

**FTN 6.** Texniki –iqtisadi norma və normativlər, onların tərkib təsnifatı və formalaşdırma prinsipləri.

### **ATM-B09 Statistikanın tarixi**

**FTN 1.** Statistikanın ilkin formalaşdığı dövr.

**FTN 2.** Statistikanın bir elm kimi tədrisinin nəticəsi.

**FTN 3.** Tələbələrin statistikaya müasir baxışlarının formalaşması.

**FTN 4.** Tələbələrin riyazi statistikadan istifadə bacarıqlarının inkişaf etdirilməsi.

**FTN 5.** Sahələr arası əlaqələrin ölçülməsi prinsipləri.

**FTN 6.** Statistika tədqiqatının aparılması bacarığının yiyələnməsi.

### **ATM-B09 Statistika nəzəriyyəsi**

**FTN 1.** Statistika elminin predmeti, metodu və vəzifələri. Statistik müşahidə və qruplaşdırma. Statistik cədvəllər və qrafiklər.

**FTN 2.** Statistikada mütləq və nisbi kəmiyyətlər. Statistikada orta kəmiyyətlər. Variasiya göstəriciləri.

**FTN 3.** Qarşılıqlı əlaqələrin statistik öyrənilməsi. Dinamika sıraları və onların təhlili. İndekslər.

**FTN 4.** Sosial – iqtisadi statistikanın ümumi məsələləri. Əhali statistikasını. Əmək bazarı statistikasını. Əhəlinin həyat səviyyəsi statistikasını.



**FTN 5.** Milli sərvət statistikasısı. Milli Hesablar Statistikasısı (MHS). Makro iqtisadi göstəricilərin statistikasısı.

**FTN 6.** Əmtəə və xidmətlər bazarı statistikasısı. Qiymət, tariflər və investisiya statistikasısı. Maliyyə statistikasısı. Xarici iqtisadi əlaqələr statistikasısı.

### **ATM-B09 Sosial - iqtisadi statistika**

**FTN 1.** Statistik müşahidə, müşahidənin növləri, zamana görə təsnifləşdirilməsi və statistik müşahidənin əhatə dairəsi.

**FTN 2.** Statistik materialların yekunlaşdırılması və qruplaşdırılması.

**FTN 3.** Statistika cədvəllərinin tərtibi və növləri. Statistik qrafiklər haqqında anlayışlar və onların növləri.

**FTN 4.** Mütləq və nisbi kəmiyyətlər haqqında anlayış və onların növləri.

**FTN 5.** Dinamika sıraları haqqında anlayış, statistik göstəricilərin zamana görə dəyişməsi və təhlil edilməsi.

**FTN 6.** Əmək məhsuldarlığı və əmək ödənişi statistikasısı

**FTN 7.** Sosial – iqtisadi statistikanın ümumi məsələləri, statistik tədqiqatların cəmiyyətin sosial-iqtisadi inkişafındakı rolu.

**FTN 8.** Əhali statistikasısı və əhali statistikasının aparılması və nəticələrinin təhlil edilməsi.

### **ATM-B10 Keyfiyyətin idarə edilməsi**

**FTN 1.** Təşkilat daxilində keyfiyyət menecmenti və əhəmiyyətinin mənimsənilməsi.

**FTN 2.** Müxtəlif keyfiyyət idarəetmə çərçivələrini izah etmək və təhlil etmək bacarığı.

**FTN 3.** Cari məsələlər və inkişaf da daxil olmaqla keyfiyyət menecmentindəki strateji problemləri tənqidi təhlil edib və keyfiyyətin icra planlarını tərtib etmək və qiymətləndirmək.

**FTN 4.** Prosesin analizinə ən optimal yanaşmanı seçib fəaliyyətlərini izah edə bilmək.

**FTN 5.** Keyfiyyət sistemi sənədlərini anlamaq bacarığı.

**FTN 6.** Keyfiyyətə nəzarət dairələri yaratmaq bacarığı.

### **ATM-B10 İnnovasiyaların idarə edilməsi**

**FTN 1.** Fundamental və kompüter fənləri sahəsində dərin biliklərə əsaslanan riyazi modelləşdirmə üsullarından istifadə etmək qabiliyyətinə.

**FTN 2.** Menecment problemlərini həll etmək bacarığına.

**FTN 3.** Elmi-tədqiqat və elmi axtarışlar işinin aparılmasına.

**FTN 4.** Menecment inkişafının əsas istiqamətləri üzrə müstəqil təhlil aparmağa.

**FTN 5.** Öz elmi araşdırmalarının nəticələrini təqdim etmək bacarığına.

**FTN 6.** Fənlərin ümumi mənzərəsini müstəqil qurmağa.

### **ATM-B10 Münaqişələrin idarə edilməsi**

**FTN 1.** Biznes təşkilatlarında münaqişələrin təbiətini bilməlidir.

**FTN 2.** Münaqişələrin səbəbləri və onların aradan qaldırılması yollarını bilməlidir.

**FTN 3.** Münaqişə və qeyri münaqişə davranış qanunauyğunluqlarını bilməlidir.

**FTN 4.** Qeyri-standart vəziyyəti idarə etmək imkanları və başqalarına müsbət təsir göstərməyi bilməlidir

**FTN 5.** Təşkilatdaxili münaqişə və müqavimətlərin həll edilməsi strategiyasını bacarmalıdır.

**FTN 6.** Ünsiyyət tərəfdaşların qarşılıqlı artmasına aparan davranış nümunələrini tanımağı bacarmalıdır.

### **ATM-B11 Yerli özünüidarəetmənin hüquqi əsasları**

**FTN 1.** Yerli özünüidarəetmə anlayışı, mahiyyəti, məzmunu və nəzəriyyələri.

**FTN 2.** Yerli özünüidarəetmə sistemləri – Anqlo-Sakson və Fransız modelləri.

**FTN 3.** Yerli özünüidarəetmənin funksiyaları. Dövlət və yerli özünüidarəetmə orqanları: qarşılıqlı fəaliyyəti.

**FTN 4.** Yerli özünüidarəetmə reallaşma formaları: bələdiyyə seçkiləri, yerli rəy sorğusu, məhəllə komitələri, vətəndaş yığıncaqları və s. Bələdiyyə birlikləri.

**FTN 5.** Yerli özünüidarəetmənin maliyyə-iqtisadi əsasları:bələdiyyə büdcəsi,büdcə prosesi.

**FTN 6.** Azərbaycanda bələdiyyələrin formalaşması və inkişaf problemləri,regionların inkişafında rolu.Yerli özünüidarəetmənin beynəlxalq təcrübəsi və Azərbaycanda istifadəsi. Yerli özünüidarəetmə orqanların kadr təminatı.

### **ATM-B11 İqtisadi hüquq**

**FTN 1.** Cəmiyyətin tələbatının ödənilməsi məqsədilə istehsal, bölgü, mübadilə və istehlak proseslərində baş verən ictimai münasibətləri tənzimləyən hüquq normalarını, hüququn iqtisadi mahiyyəti, iqtisadi münasibətlər sistemində hüquq və istifadə olunan terminləri və digər elmlərlə əlaqəsini izah edir.

**FTN 2.** İqtisadi münasibətlər sistemində normativ hüquqi baza, nəzəri qanunauyğunluqlar dərindən mənimsənilir, hüquq normalarının iqtisadi təsirlərinin mənimsənilməsi və ölkədə mövcud olan qanunvericilik və normativ bazanı əlaqələndirə bilir.

**FTN 3.** İqtisadi hüquqda müqavilə münasibətlərində mülki hüquqi müqavilə və sazişlərin bağlanması və həyata keçirilməsində ixtisaslı hüquqi məsləhətlər və rəylər vermək bacarığında olmağı nümayiş etdirir.

**FTN 4.** Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi ilə sahibkarlıq hüququnu, kommertiya hüququnu, rəqabət hüququnun əsasları barədə ümumi bilikləri dərk edir.

**FTN 5.** İnformasiya hüququnun hüquqi əsasları barədə ümumi biliklərin formalaşdırılması və məsələlərə münasibət bildirmək bacarığında olmağı nümayiş etdirir.

**FTN 6.** Maliyyə hüququnu və bank hüququnu aydın dərk etməyi və qeyd olunan məsələləri izah edə bilmək, faktları və halları hüquqi cəhətdən düzgün izah edir.

**FTN 7.** Aqrar hüquqda dövlətin iqtisadi siyasətinin formalaşması və islahatların həyata keçirilməsində rolunu təhlil edir.

**FTN 8.** Nəqliyyat hüququ və enerji hüququnun müasir vəziyyətinin müqayisəli şəkildə tədqiq edilməsi və bu hüquq sahələrinin digər sahələrdə nəzəri əsaslarıvə praktiki əhəmiyyəti dərindən öyrənir.

**FTN 9.** Vergi hüququnu və gömrük hüququnun metodunu xarakterizə edən cəhətlərin əhəmiyyətinin iqtisadi inkişafa necə təsirinin iqtidarında olduğunu nümayiş etdirir.

**FTN 10.** Beynəlxalq iqtisadi hüququn hüquqi mexanizmini bilməklə yanaşı, xarici və milli təcrübənin və müxtəlif beynəlxalq hüquq rejimlərinin iqtisadi özəlliklərini izah edir.

### **ATM-B11 İdarəetmə qərarları**

**FTN 1.** İqtisadi və idarəetmə biliklərinin inkişaf etdirilməsi və bu istiqamətdə innovator qərarların kollektiv işlənməsi və gerçəkləşdirilməsi bacarığı.

**FTN 2.** İdarəetmə metod və növlərini öyrənmək və onun funksiyalarının effektiv icrasını həyata keçirə bilmək.

**FTN 3.** Ekonometrika, statistika sahələrində baza savadının verilməsi

**FTN 4.** İş yerində informasiya texnologiyalarında istifadə etmək qabiliyyətinə.

**FTN 5.** Mürəkkəb problemlərin həlli məqsədilə problemə yönəlik fərqli yanaşmalardan istifadə bacarığı,

**FTN 6.** Kompleks və ədalətli qərarların, məsələlərin həlli üçün əlavə məlumat resurslarını müəyyən etmək və seçə bilmək qabiliyyətinə malik olmalıdır.

### **TE-B01 Karyera planlaması**

**FTN 1.** Özlərinin güclü və zəif tərəflərini başa düşməklə, şəxsi maraqlarını və dəyərlərini tanıyır, həmçinin öz potensiallarını müəyyənləşdirir və karyera hədəflərini təyin edə bilir.

**FTN 2.** Müxtəlif karyera yollarını və fəaliyyət sahələrini dərk edir onların öz maraqlarına və hədəflərinə uyğunluğunu qiymətləndirə bilir.

**FTN 3.** Tələbələr qarşıya qoyduqları karyera hədəflərini dəqiqləşdirir və onları həyata keçirmək üçün planlar hazırlıya bilirlər.

**FTN 4.** Burada özlərinə lazım olan bilik və bacarıqlarını öyrənir inkişaf etdirir və onların tətbiq etməyin mexanizmlərinə malik olurlar.

**FTN 5** İş axtarış prosesində effektiv strategiyaları tətbiq etməyi öyrənirlər. CV- ni hazırlayır və iş müşahidələrinə hazırlaşmaq yollarını bilirlər.

**FTN 6.** Kariyera planlarını idarəetməyi öyrənirlər dəyişikliklərə uyğunlaşmaq üçün strategiyalar tətbiq etməyi və inkişaf etdirməyi mexanizmlərini bilirlər.

### **TE-B02 Yumşaq bacarıqlar**

**FTN 1.** Geniş çeşidli yumşaq bacarıqların əhəmiyyətini və mahiyyətini, aktuallığını və karyeraya təsirini şərhini edir.

**FTN 2.** Biznesdə müvəffəqiyyət qazanmaq vaxtını düzgün dəyərləndirilməsini müəyyən etməyi bacarmaq, işləri necə tamamlamalı, diqqəti necə yönəltməli, düşüncə alətləri ilə enerji tədarükü, detallara diqqət, etibarlılıq, uğur zəncirini və vaxt büdcəsinin mahiyyətini öyrənirlər

**FTN 3.** Qərar qəbul etmə prosesini və modellərini müasir tələblər səviyyəsində öyrənmək, qərar qəbuletmənin əsasları, effektiv şəkildə qəbul edilmiş qərarın faydalarını, arqumenti necə formalaşdırmağı, düzgün seçim etməyi bilirlər.

**FTN 4.** Münaqişəyə qarşı strategiyalar, stressdən pozitiv məqsədlərə doğru əsas üsulları, özünün və başqalarının hisslərini idarə etməyi bacarır.

**FTN 5.** Danışmalar yolu ilə təsir etmək imkanı, ən optimal sazişə nail olmaq üçün taktikalar və təqdimatlar bacarığı, problemlərin kompleks həllini və etibarlı münasibətləri qurmağı bacarır.

**FTN 6.** Analitik düşüncə forması və üsulları təhlil etməyi bilmək, müxtəlif nitq vəziyyətlərində özünəinamlı, təsirli olmağı, tənqidi və analitik təhlil, müzakirə və mülahizələr etmək bacarığını nümayiş etdirir.

### **TE-B03 Sərt bacarıqlar**

**FTN 1.** Konkret sahə və ya disiplində praktiki bacarıqları inkişaf etdirmək

**FTN 2.** Bacarıqların əldə edilməsi, fərdlərin özlərini müvafiq sahələrdə effektiv şəkildə təqdim etmələrini təmin etmək

**FTN 3.** İşgüzarlığın inkişafı və daha geniş karyera imkanları yaratmaq

**FTN 4** Analitik nəzarət və problemlərin həlli bacarığını inkişaf etdirmək

**FTN 5.**Sahənin texniki aspektlərini bilməklə, yeni imkanları araşdırmaq və yeni həll yolları yaratmaq üçün daha yaxşı həllər təklif etmək

**FTN 6.** Kommunikasiyanın yaxşılaşdırılması və problemlərin müstəqil həll tapmağa kömək etmək

**FTN 7.** Relevant və dəyişən öyrənmə mühitində ömür boyu öyrənmə qabiliyyəti ilə inkişafı təmin etmək.

## MÜNDƏRİCAT

Giriş .....	5
Təhsil proqramının təlim nəticələri .....	11
Azərbaycan tarixi.....	12
Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya.....	12
Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya.....	13
Fəlsəfə.....	13
Sosiologiya .....	14
Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası və hüququn əsasları..	14
Məntiq.....	15
Etika .....	15
Multikulturalizmə giriş.....	16
İnformasiya texnologiyaları (ixtisas üzrə).....	16
İnformasiyanın idarə edilməsi.....	17
Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş.....	17
Politologiya.....	17
Dövlət idarəçilik nəzəriyyəsi .....	18
Mikroiqtisadiyyat.....	18
Makroiqtisadiyyat.....	19
Xətti cəbr və riyazi analiz.....	19
Ehtimal nəzəriyyəsi və riyazi statistika .....	19
İnformasiya kommunikasiya texnologiyaları.....	20
Statistika .....	20
Menecment .....	21
Siyasi elmin əsasları .....	22
İnsan inkişafının əsasları .....	22
Dövlət qulluğu .....	23
Bələdiyyə idarəçiliyi.....	23
Regional idarəetmə .....	24
Dövlət idarəçiliyində etika .....	24
Davamlı və inkluziv inkişafın idarə edilməsi.....	25
İnsan resurslarının idarə edilməsi.....	25
Strateji idarəetmə.....	26
Mülki müdafiə .....	26
Dövlət sahibkarlığı .....	27

Sosial və mədəni sahələrin iqtisadiyyatı və idarə edilməsi .....	28
Heyyət in idarə edilməsi .....	28
İctimaiyyətlə əlaqələr .....	28
Təşkilatı davranış.....	29
Sahibkarlıq fəaliyyəti.....	29
Bank işi.....	30
Pul və banklar .....	31
Rəqabət və riskqin idarə edilməsi.....	32
Firmanın idarə edilməsi .....	32
Biznesin infrastrukturu .....	33
Biznesdə risklərin idarə edilməsi.....	33
Bələdiyyə mülkiyyətinin idarəedilməsi .....	34
Bələdiyyə fəaliyyətinin təşkili və idarə edilməsi.....	34
Yerli özünüidarəetmə hakimiyyətinin əsasları .....	35
Gömrük işi .....	35
Gömrük işinin təşkili və idarə olunması.....	36
Gömrük - tarif tənzimlənməsi 1 .....	37
İdarəetmə nəzəriyyəsi .....	37
Dövlət və Bələdiyyə idarəçiliyi .....	38
Regional layihələrin idarə edilməsi.....	39
İqtisadiyyatın tənzimlənməsi .....	40
Layihələrin idarə edilməsi .....	40
İstehsalın təşkili və idarə edilməsi.....	41
Statistikanın tarixi.....	41
Statistika nəzəriyyəsi.....	41
Sosial - iqtisadi statistika.....	42
Keyfiyyətin idarə edilməsi.....	42
İnnovasiyaların idarə edilməsi .....	43
Münaqişələrin idarə edilməsi.....	43
Yerli özünüidarəetmənin hüquqi əsasları.....	43
İqtisadi hüquq.....	44
İdarəetmə qərarları.....	45
Karyera planlaması.....	45
Yumşaq bacarıqlar.....	46
Sərt bacarıqlar.....	47



**BAKALAVRIAT TƏHSİL SƏVIYYƏSİNİN  
050404 – DÖVLƏT VƏ BƏLƏDİYYƏ  
İDARƏETMƏSİ  
İXTİSASI ÜÇÜN**

**TƏHSİL PROQRAMI VƏ  
FƏNLƏR ÜZRƏ  
TƏLİM NƏTİCƏLƏRİ**